

[Kjeldgaard Iversen.]

sen deraf og deltagte i det militære forsvar, for jeg har respekt for de mennesker, som med deres person vil gå ind for en overbevisning. Men det ville også nok vise sig, at der var en del, som ikke var villige dertil, og det skyldes, at de har en anden opfattelse. Kan ministeren forøvrigt give mig oplysning om, hvor mange nægtede der har meldt sig på den nylig afholdte session? Det kunne være interessant at få opklaret, om der kan konstateres nogen stigning i år i forhold til de foregående år.

Når man vil kræve længere tjenestetid for militærnægtede end for andre værnepligtige, er motivet ikke det, der står i § 1 i loven om civil værnepligt. Dér taler man nemlig om, at når det drejer sig om samvittighedsgrunde, kan vedkommende blive fritaget for militærtjeneste. Man har altså ønsket at fritage sådanne mennesker for deltagelse i militært arbejde, og der står ikke noget om, at de pågældende gennem en længere tjenestetid skal føre bevis for, at det drejer sig om samvittighedsgrunde; der er simpelthen tale om en adskillelse mellem dem, som samvittighedsgrunde ikke forbyder at deltage i militære forberedelser, og dem, som samvittighedsgrunde forbyder det. Men når man forlanger, at de pågældende skal tjene i længere tid, og når der pålægges dem denne ekstra byrde — man kan godt kalde det en straf —, kan det kun være for at forhindre, at for mange vælger den vej, altså med andre ord for at skaffe tilstrækkelig mange til det militære forsvar. Og det er et ganske andet motiv end det, der er hjemlet i loven.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at når en militær værnepligtig bliver udtaget til befalingsmand og påtager sig dette offer — han kan jo unddrage sig det ved at ødelægge sine soldaterpapirer —, er det sikkert, fordi han føler en indre tilskyndelse til at udføre dette ekstra stykke arbejde i landets tjeneste, hvad jeg fuldtud respekterer ham for, en tilskyndelse, som kommer af indre drift; og det militære forsvar kan kun være glad for mennesker, der, selvom de i og for sig formelt tvinges, dog er villige til at deltage i den ekstra uddannelse, det ekstra besvær, der her er tale om. Vrangvillige elever og befalingsmænd, der er tvunget på trods af deres vilje, vil kun være til besvær for det militære forsvar.

Jeg kan ikke se rettere, end at den lovgivning, vi her behandler, meget kraftigt understreger, at det er nødvendigt, at vi her i landet alvorligt overvejer at afskaffe værnepligten for at undgå disse frygtelige konsekvenser, dette demokratiets dilemma.

Johs. Christiansen: Jeg skal kun gøre nogle ganske få bemærkninger til den højtærede minister.

Ministeren sagde bl. a., at hvis man gennemførte de ændringsforslag, jeg har stillet, ville man faktisk udsætte en farlig præmie for dem, som ikke ville være soldater. En sådan hensigt er det klart at ændringsforslagene ikke har, og jeg kan heller ikke indrømme, at de har et sådant indhold, at denne karakteristik kan anvendes på dem. Mine ændringsforslag tilsigter en eneste ting, og det er, at den adgang, som en allerede gammel lov giver de unge til at frigøre sig for den militære tjeneste, ikke spærres ved urimelige betingelser. Det er til fjernelse af disse urimelige betingelser, at mine ændringsforslag sigter — nogen anden hensigt har de ikke. Jeg kan ikke erkende, at man, hvis man fjernede disse betingelser fra loven, derved ville udsætte farlige præmier for det ikke at ville være soldat. Man ville kun gøre een ting: man ville handle konsekvent, i overensstemmelse med den kendsgerning, at vi her i landet i så og så mange år har haft denne lov, der giver de unge adgang til at kunne begære sig fritaget for militærtjeneste, når det strider mod deres samvittighed.

Hvad angår sessionsbehandlingen, sagde den højtærede minister, at der kun var tale om at stille de værnepligtige, som fremstillede sig her, nogle ganske bestemte spørgsmål. Ja, jeg er forsåvidt indforstået med, at det drejer sig om at stille nogle ganske bestemte spørgsmål, men indenfor denne ramme af spørgsmål ligger jo så formentlig dette — for det er det, mine eksempler går ud på at belyse —, at man også kan stille de unge politiske spørgsmål eller rettere sagt: stille dem spørgsmål angående deres politiske overbevisning.

Nu forstod jeg ministerens udtalelser sådan, at der efter hans opfattelse ikke forelå nogen hjemmel for at anvende vedkommendes politiske stillingtagen til at søge hans holdning ændret. Men så synes jeg, det klareste og enkleste, og forøvrigt også det mest logiske, ville være, at man helt undlod denne politiske eksamination. Man må jo ikke glemme, at grundloven giver alle borgere her i landet den ret, at man ikke behøver at redegøre for sin politiske indstilling, hverken i forbindelse med valg eller i forbindelse med session, og det forekommer mig altså, at det klareste udtryk for, at man overholdt denne grundsætning, ville være, at man helt lod den politiske eksamination udgå. Jeg synes slet ikke, sådanne spørgsmål kan sammenlignes med dem, ministeren anførte: hvorvidt vedkommende er medlem